

Bardejovský prameň

**Skutočne sa priprav!
(adventné zamyslenie)**

Spravodajstvo z nášho zboru

**100 rokov od narodenia
Jána Mišáka**

**Téma: prečo evanjelici neslúžia
zádušné omše**

Čo všetko nás čaká tieto Vianoce

SKUTOČNE SA PRIPRAV!

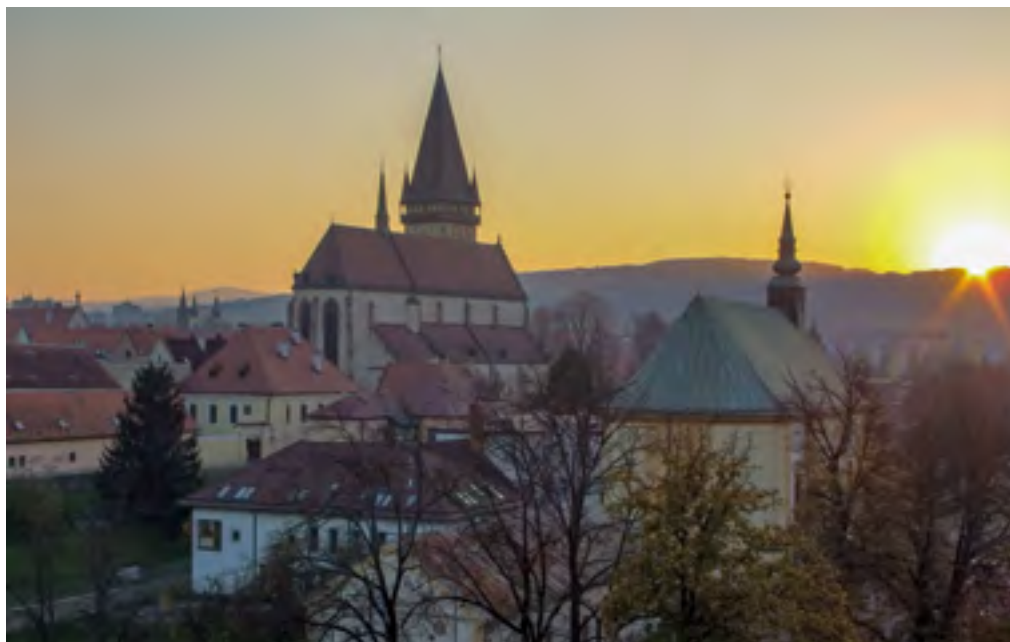
„Miluj blížneho ako seba samého. Láska blížnemu zle nerobí. Plnosťou zákona je teda láska. A toto (čítajte), keďže vidíte príhodnú chvíľu, že vám je už čas prebudiť sa zo sna. Lebo teraz je nám spasenie bližšie, ako keď sme uverili. Noc pokročila, deň sa priblížil. Odložme teda skutky tmy a oblečme sa do výzbroje svetla.“
R 13, 9-12

Umývanie okien, upratovanie bytov, plné chladničky jedla, voňavé medovníky, blikajúce svietielka, vianočný punč, kapor vo vani – to všetko a ešte mnoho ďalšieho môžeme vidieť zopár týždňov všade okolo nás. Obchodné reťazce už od konca októbra ponúkajú letáky plné vianočných nápadov na darčeky. Takto sa mnoho ľudí pripravuje na Vianoce. Tešia sa na najkrajšie sviatky v roku. Nič zlé na tom nie je. Otázka však znie: Je toto skutočný advent? Pripravujeme svoje domácnosti, pripravujeme sa ako rodina. Všetko musí byť dokonalé. Len škoda, že tak často popri iných starostiach, ktorých máme plnú hlavu, nám uniká tá skutočná a pravá podstata samotného adventu. Nie sme schopní sa zastaviť a naozaj premýšľať. Ponáhľame sa, len aby sme to všetko stihli. Ale čo máme stihnúť. Nakúpiť? Navariť? Upratať? Advent je čas očakávania. Ale čo očakávame? Že budú naše domy dokonalé, krásne, čisté, voňavé, vyzdobené? Že naše deti budú počas Vianoc najlepšie na svete? Že naši partneri prídu z prác a budeme sa tváriť, ako keby sa nič nedialo a my máme dokonalé harmonické manželstvá? Nemyslím si, že to je to najdôležitejšie počas obdobia adventu i samotných Vianoc. Keby sme sa na ulici opýtali zopár respondentov, čo pre nich advent znamená, asi by sme počuli veľmi veľa rôznych odpovedí a myšlienok. Jednou môže byť aj toto: Advent je

očakávanie narodenia Ježiša. Pred viac ako 2 000 rokmi sa stala tá významná udalosť, kedy Boh poslal na našu zem svojho Syna, Ježiša Krista, ktorý prišiel s jasným zámerom – vykúpiť ľudí z hriechu. Obdobie štyroch nediel pred Vianocami je čas, kedy by sme si mali viac ako inokedy uvedomovať Božiu milosť, ktorá nám bola z nezištnej lásky darovaná. Boh sa sklonil k hriešnemu človeku a dáva novú šancu na život.

Adventom začína nové obdobie v cirkvi, otvárame nový cirkevný rok. Vyzerá to trochu netradične. Veď

roku prichádza Kristus. Advent je časom, kedy si máme uvedomovať tú pravú podstatu celých sviatkov, prečo sa Ježiš vôbec narodil. Naozaj prišiel kvôli mne? Očakávať Krista znamená byť pripravený vždy a všade na to, že Kristus ešte raz príde. Nie je dôležité ako vyzerajú naše domy zvonku, dôležité je ako sa vo svojom vnútri a so svojou rodinou pripravujem na príchod Kráľa všetkých kráľov. Mám veľmi rada adventné piesne. Sú plné túžby a nádeje. Avšak popri všetkých tých sladkých vianočných evergreenoch akosi strácajú svoju

predsa cirkevný rok by mohol bežať súčasne tak, ako aj ten v kalendári. Nič zvláštne by sa nestalo. Avšak má to svoje opodstatnenie. Tri nedele pred koncom starého cirkevného roka našu pozornosť upriamujú na posledné veci človeka. Teda ide o smrť, vzkriesenie, posledný súd, večný život, resp. večné zatratenie. Človek sa má zamyslieť skutočne nad svojou existenciou a nad svojou budúcnosťou. A to nielen budúcnosťou, ktorú prežije, tu na zemi, ale aj nad budúcnosťou, ktorá ho čaká po smrti. Potom s adventom prichádzajú témy o prichádzajúcom Ježišovi Kristovi. Na začiatku nového

veľkosť a dôležitosť. A tak je to aj s celým adventom. Prehliadame ho a často aj zabúdame. Sústredíme sa na samé Vianoce a štyri týždne pred nimi prejdú ako voda a potom si zašomreme: „Ako to len rýchlo prešlo, ani som si to nestihla uvedomiť.“ Advent musí zostať adventom. Vianoce musia zostať Vianocami. Vtedy to všetko vyvrcholí. Ale všetko má svoj čas. Aj čas priprav na Vianoce je dôležitý. Tak ako sa žena pripravuje na pôrod, tiež to niečo trvá. Ani deti si neotvárajú darčeky už v advente, ale až keď príde ten správny okamih. Prečo sa uponáhľať a neužiť si ten čas, ktorý je nám ponúkaný.

Advent je prípravou na najkrajšie sviatky v roku. To sa nedá uprieť. Ale je to zároveň čas, kedy by sme mali opustiť cestu hriechu a vrátiť sa k Pánu Bohu. Čas, keď máme pracovať na svojom osobnom posvätení. Boh je predsa tak blízko a myšlienka blízkosti nebeského Otca má preniknúť totálne celého človeka. Advent je čas prijať Pána Ježiša Krista za svojho skutočného Pána. Nevidieť ho len ako dieťa ležiace kdesi v maštali. To dieťa si praje život každého človeka. A tak je advent časom pokánia a uvedomenia si, že aj pre nás sa dieťa narodilo a je čas zmeniť svoje postoje. Advent bez pokánia by sa mohol stať premárnenou príležitosťou zachrániť sa. Je časom práce na sebe. Inak by sa mohlo veľmi ľahko stať, že advent by sme využívali len na čas nákupov, prežívali by sme zhon pred koncom roka a následne by sme Vianoce prežili ako nudné, plné sklamaní a neuspokojenia. Ak podceníme svoje pokánia, Advent a následne Vianoce sa nestanú pre nás najkrajšími sviatkami v roku. Boh nás k tomu pozýva a je na nás ako mu odpovieme. Kto chce Ježiša prijať za svojho priateľa a brata, tak nech pred ním nezatvára svoje srdce, život, ale práve naopak. Tak sa aj tohtoročný advent môže pre niekoho stať príležitosťou pre nový začiatok s Kristom a je šanca už dnes skvalitniť svoj advent v konkrétnej veci. Pripravujme sa, tešme sa. Je to správne. Ale nezabúdajme na skutočnú podstatu adventu. Neponáhľajme sa za hmotnými a materiálnymi vecami, ktoré zahlcujú naše zmysly už týždeň pred sviatkami. Radšej v pokore srdca predstúpme pred svojho Boha a povedzme mu všetko, čo nás trápi a teší. Advent sa potom pre nás stane požehnaným časom v blízkosti toho najdôležitejšieho, kvôli ktorému sú Vianoce Vianocami. Nech sám Pán Boh požehnáva aj tohtoročný advent a dáva nám novú šancu na uvedomenie si svojej existencie a dôležitosti v Božom pláne s nami.

Emília Velebírová,
náместná farárka CZ Kocelovce

POZHÁŇAŤ DARČEKY NA DRUHÝ ADVENT

Vieme, všetci vieme, že decembrový čas a advent je o niečom viac. Očakávame dieťaťko, ktoré zmení všetko. Ale prakticky to znamená aj chaos a kopec roboty navyše. Napadlo ti niekedy, že rovnako dôležitý ako prvý advent je aj ten druhý? My nečakáme len bábätko v jasličkách. Celá naša doba, posledných 2000 rokov je nazývaných aj druhým adventom. Tentokrát očakávame Víťaza, ktorý znova príde na svet v sláve. Zoberie si nás k sebe, ale tomu bude predchádzať súd. Čo keby sme tento rok vybrali darčeky, ktoré by nás na druhý advent pripravili lepšie?

Tu je 5 nápadov:

- Preskúmaj svoje srdce, či okolo neho nerastie tvrdá škupina - ak áno, pros Boha o mäsité srdce.
- Odpusť. Pusť dlhoročné zaťaté spory a právo na to, mať pravdu. Odpusť tak, ako bolo odpustené tebe.
- Sprav niečo, čo by nezdvihlo kredit tebe, ale upriamilo pozornosť ľudí na Pána Boha - prinieslo slávu Jemu.
- Všímní si maličkých. Pán Boh má špeciálne miesto v srdci pre siroty, vdovy, hladných, smädných, ľudí bez domova, cudzincov - migrantov, väzňov, utláčaných. Urob skutok lásky pre jedného z takých ľudí.
- Na jeden celý deň zabudni na televíziu, mobil, počítač a priprav pre svoju rodinu nejaké prekvapenie. Pochváľ ich, povzbud', rozprávaj sa s nimi.

Toto sú nápady, možnosti darčiekov, ktoré v druhom advente zavážia. Ktoré by sa samotnému Stvoriteľovi vesmíru mohli páčiť ešte viac ako zlato, kadidlo a myrha.

-ms-

NA VYŠNEJ VOLI MALI DÔVOD K OSLAVE

20. októbra 2019 si dcérocirkev Vyšná a Nižná Voľa pripomenula 30. výročie posvätenia kostola. Zvláštny príbeh tohto kostola, posväteného v deň 70. narodenín brata farára Mišáka a päť dní pred začiatkom Nežnej revolúcie, sme pripomenuli v predchádzajúcom čísle tohto časopisu. Tieto aj iné okolnosti vzniku tohto bohoslužobného

miesta a jeho využívania sme si pripomenuli s vďakou voči Pánu Bohu na slávnostných službách Božích. Potešilo nás, že pozvanie na slávnosť prijal aj brat biskup S. Sabol. Bol tu aj pred piatimi rokmi, keď sme v rámci slávnostného zhromaždenia zasadili strom reformácie. Brat biskup sa zaujímal, či strom ďalej rastie. Zaujímal ho aj to, ako duchovne

rastie cirkevný zbor a dcérocirkev. Domácich veriacich povzbudil k horlivosti v slávnostnej kázni. Potešilo nás, že konanie slávnosti povzbudilo domácich spevákov k tomu, aby znovu aktivizovali svoj spevokol. V spolupráci so sestrami kantorkami z Lukavice prispeli k slávnostnej atmosfére dvoma peknými piesňami. História vzniku kostola so zvláštnym dôrazom na posledných päť rokov zveľadovania a investícií prečítala sestra presbyterka Z. Ondkaninová. Okrem iného spomenula, že za posledných päť rokov domáci veriaci investovali do zveľadenia kostola viac ako 15000 € z vlastných zbierok a milodarov. Treba uznať, že to na kostole a jeho okolí vidno. Brat kurátor A. Evin sa poďakoval všetkým účastníkom slávnosti za ich prínos k priebehu zhromaždenia.

Ozdobou stretnutia boli nielen kytice darované hosťom, ale aj mládež, ktorá ich priniesla a ktorá je aktívnou súčasťou bohoslužobného života v dcérocirkvi.

Príjemným pokračovaním bohoslužobného stretnutia bol slávnostný obed, ktorého sa okrem cirkevných predstaviteľov spomedzi hostí aj domácich zúčastnili aj starostovia troch obcí, ako aj zástupcovia generácie staviteľov, ktorí boli pri zrode kostola vo Vyšnej Voli. Nech Pán Boh požehná a zachová ich dielo aj pre ďalšie generácie.

Ján Velebír, zborový farár

V MODLITEBNI MOKROLUH REKONŠTRUOVALI KÚRENIE

Medzi veriacimi v Mokroluhu sa už dlhšiu dobu viedla diskusia na tému zmeny spôsobu vykurovania a výmeny drevených okien za plastové. Na úvodnom zasadnutí presbyterstva v dcérocirkvi Mokroluh začiatkom roka 2019 sme sa jednohlasne uzniesli o potrebe náhrady vykurovania modlitebne elektrickými akumuláčnymi pecami. Chýbajúce financie na rekonštrukciu kúrenia a výmenu okien sme chceli získať dobrovoľnými príspevkami členov zboru zriadením tzv. „Jóášovej truhly“.

Hľadali sme možnosti, ktorými tento morálne zastaraný a energeticky náročný spôsob vykurovania nahradiť. Spolu s bratmi presbytermi sme počas vykurovacej sezóny navštívili viaceré cirkevné zbory s rôznymi spôsobmi vykurovania. Od ústredného elektrického kúrenia, cez plynové vykurovanie, či podlahové kúrenie. Nechali sme si vypracovať projekt vykurovania infražiaričmi a navštívili sme kostol na Gemi s týmto vykurovaním. Po dôkladnom zvážení všetkých možností, ich silných a slabých stránok, sme dospeli k rozhodnutiu inštalovať ústredné teplovodné vykurovanie elektrickým kotlom. S Božou pomocou sme tieto práce zvládli svojpomocne. Firma nášho spolubrata zabezpečila kompletnú inštaláciu kúrenia. Demontáž pôvodného kúrenia a upratovacie práce vykonali bratia a sestry zo zboru.

Ak Pán Boh dá, druhú časť rekonštrukcie, výmenu drevených okien za plastové, chceme vykonať po vyzbieraní dostatočného finančného obnosu v blízkej budúcnosti.

S Božou pomocou sme zvládli vymeniť kúrenie v modlitebni, a teraz je na nás všetkých, aby sme do takto vynovených priestorov pozývali čo najviac ľudí k oslavovaniu Boha, počúvaniu Božieho Slova a modlili sa za to, aby nám Pán Boh zo svojej milosti vymenil staré kamenné srdcia a nahradil ich novými mäsitými srdcami, aby sme sa obrátili k Bohu a boli zachránení pre Kráľovstvo Božie. Sláva Bohu!

Poznámka: Myšlienku „Jóášovej truhly“ (2. Kr 12,10) používajú mnohé zbory k získaniu finančných pros-

triedkov pre konkrétny účel. Táto truhla každému členovi zboru, ale aj ochotnému návštevníkovi zboru umožňuje prispieť na Božie dielo v tomto zbore alebo pre daný účel kedykoľvek ľubovoľnou čiastkou, pričom nakladanie s vloženými príspevkami zostáva v rukách obmedzeného okruhu ľudí, ktorí majú dôveru ostatných.

Ľuboš Krukár

DO ROKYTOVA PRIŠLI HOSTIA Z BREZOVEJ POD BRADLOM

Že je náš kraj krásny a bohatý na turistické zaujímavosti, o tom vedľa široko ďaleko. Sme radi, že k týmto zaujímavostiam môžeme pridať aj čosi pozoruhodné v cirkevnom živote. Preto k nám niekoľkokrát do roka prichádzajú hostia z rôznych kútov Slovenska. Veriaci z cirkevného zboru Brezová pod Bradlom do našich končín zavítali uprostred krásnej jesene, v nedeľu 15. 9. S týmto zborom sa spájajú aj osobné spomienky. Môj otec bol v osemdesiatych rokoch na Brezovej farárom. Ja sám som sa tu učil slúžiť ako kantor na

vzácnom organe vo veľkolepom Brezovskom kostole. Svojim bývalým spoluveriacim som ponúkol možno menej tradične navštíviť v našom zbore služby Božie v dcérocirkvi. Motiváciou bola návšteva jedného z najnovších kostolov v cirkvi v Rokytave. Prijali to ako dobrý nápad. V tú septembrovú nedeľu dopoludnia niekoľko desiatok Brezovanov doplnilo rady domácich veriacich na službách Božích. Zažili s nimi požehnaný čas. Pri krátkom posedení po službách Božích bol priestor na niekoľko

príbehov zo stavby kostola aj na malé občerstvenie. Potom sme sa spolu s hosťami odobrali do Bardejova, kde som im predstavil naše zborové priestory, kostol, Auditórium, novú faru. Samozrejme bol čas aj na krátku prechádzku po historickom námestí.

Hostia z kraja M. R. Štefánika od nás odchádzali s peknými dojmi. Zanechávali srdečné pozdravy domácomu cirkevnému zboru a pozvali nás, aby sme sa aj my niekedy vybrali do ich končín. Je to dobrá myšlienka. Asi by sme sa mali nechať inšpirovať. Na Brezovej pod Bradlom, Myjave a okolí je čo vidieť a čo spoznať.

Ján Velebír, zborový farár

PREČO SA STARÁME O MLÁDEŽ A DORAST

V minulom čísle sme sa dozvedeli viac o tom, ako počas roka v našom zbore prebieha pravidelná práca s deťmi. Tentokrát by sme sa chceli pozrieť na prácu s dorastom a mládežou.

Dorast

Kluby 17:14 (dorasty v Bardejove) sú stretnutia, kde sa stretávajú dorastenci od 12 rokov a konajú sa vždy v piatok o 17:14, keď sa pracovný týždeň končí a začína sa oddych. Tešíme sa, že ľudia k nám pravidelne prichádzajú (či už katechumeni, konfirmandi, ich kamaráti, ľudia z táborov, ľudia z dedín a všelijakí hostia).

Piatky vyzerajú nasledovne: o 15:00 sa stretneme s dorastovým tímom – to je skupina mladých ľudí, ktorá pravidelne pomáha pripravovať dorasty – spolu plánujeme stretnutia, hodnotíme aké boli posledné kluby, riešime tam aktuálne problémy a takisto sa zdieľame a modlíme za seba. O 16:30 končíme s tímom a ideme pripraviť miestnosť na dorast. Venujeme sa ľuďom, ktorí sú v meste po škole, pretože sa im neoplatí ísť domov a tráviť s nimi čas do začiatku Klubu.

Klub začíname interaktívnym privítaním a hrou, počas ktorej sa chceme rozhybať a trochu spoznať,

otriasť po celom týždni, aby sme mohli potom počuť nejaké svedectvo – čo Pán Boh konal v živote konkrétného človeka v danom týždni. Utíchame potom v modlitbách a prejdeme do chvál Pána Boha cez piesne. Následne začne téma (výklad slova Božieho), ktorá je aktuálne z listu Efezkým 6,10-20 (o Božej výzbroji). Táto téma je veľmi dobrá a ukazuje nám, čo sme všetci dostali v Ježišovi Kristovi a čo môžeme denne z Jeho moci využívať. V témach by sme chceli pokračovať ďalej konkrétnymi postavami z Biblie a tým, ako títo ľudia používali a žili vyzbrojení Božou výzbrojou.

Ku koncu témy máme diskusné skupinky, kde v skupinách osobne rozoberieme, čo bolo hovorené v téme, čo k nim Pán Boh hovoril a ako to môžu začať žiť. Nakoniec uzavrieme program cez oznamy a tešíme sa na občerstvenie a rozhovory, hry. Neoficiálna časť je veľmi dôležitá, lebo tam sa práve vytvárajú vzťahy a kamarátska a dá sa rozprávať o všetkom, čím ľudia žijú.

V menšom a skôr skupinkovom móde máme dorasty aj na dedinách (Mokroluh a Lukavica spolu s Vyšnou Voľou). Tam sa tešíme každému dorastencovi, ktorý príde, pretože počty sú skromnejšie, ale za to je tam skupinková atmosféra a môžeme

osobnejšie preberať základy zo života s Pánom Ježišom. Stretávame sa každý utorok o 17:00 v danej dedine, podľa oznamov.

Mládež

Mládeže sú určené pre stredoškolských a vysokoškolských mládežníkov. Stretávame sa v soboty o 18:00 v Auditóriu. Takisto máme vytvorený tím ľudí, s ktorými sa pravidelne raz mesačne schádzame. Tam naplánujeme stretnutia v dlhšom časovom horizonte. Je to takto výhodnejšie, keďže ľudia z tímu sú väčšinou vysokoškooláci a pracujúci. Preto sa stretávame menej často, ale na dlhšiu dobu dopredu naplánujeme program mládeží, takisto sa zdieľame, modlíme za seba, no a potom už plánujeme a vymýšľame. Tento rok sme chceli preberať témy zo Starej zmluvy, a tak sme sa pustili do štúdia Izaiáša a jeho veršov.

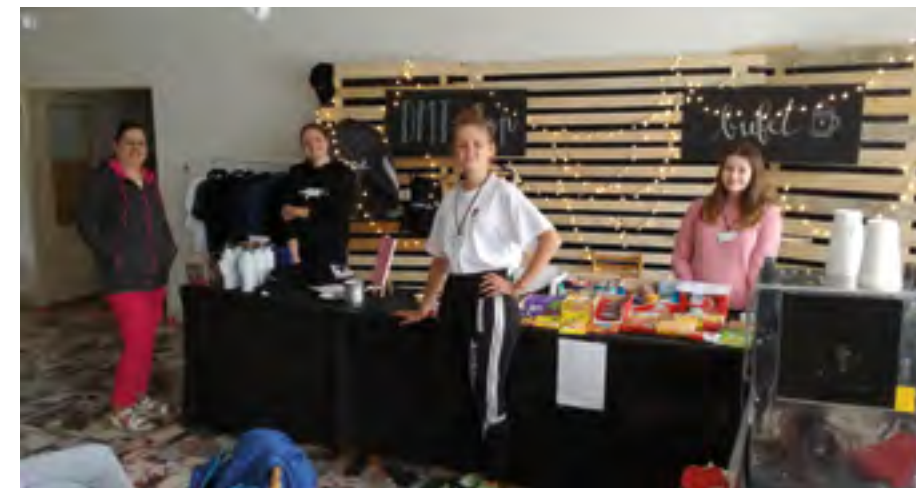
Programovo začíname na Mládežiach s privítaním. Potom sú na programe hry alebo aktivity, pri ktorých často zažijeme kopec zábavy. Po hre sa už uklidníme, modlíme sa za večer a za seba a ideme na tému (skončili sme sériu o kráľoch, ktorí žili za Izaiáša a teraz rozprávame o pravdách, ktorým nás učí Pán Boh).

Témy majú naši mládežníci, ale aj

naši pracujúci – starší mládežníci, z času na čas máme hostí z iných zborov. Podobne ako na Klube, po téme a diskusiách (otvorených alebo v skupinkách) spievame piesne a potom to uzavrieme oznamami a občerstvením. Čo sa snažíme vytvoriť je, aby Mládež bola miestom, kde sa naši mladí ľudia nájdu vo vzťahu s Bohom spôsobom, ktorý im je blízky (hry, piesne, témy), riešenia problémov, kde budú počuť praktickú vieru a budú pripravení „žiť“ vieru v ďalší týždeň. V tom vidíme veľkú dôležitosť.

Celá Mládež je o spoločenstve, kde chceme, aby sa spoznávali mladší so staršími a vedeli o sebe. Na mládeži sú vítaní aj ľudia z klubu, ak majú záujem o zložitejšie témy. Sme veľmi vďační za našich mladých pomocníkov z dorastov aj mládeže, ktorých nie je málo. Majú veľa zapálenia a ochoty slúžiť Bohu na úkor svojho voľna, lebo vedia, že to je to, k čomu nás všetkých Pán Boh povoláva.

Dávid a Baška Schaderovci

PREČO PRACUJEME V SKUPINKÁCH

Je veľmi prínosné mať mládeže a kluby, kde mladí majú priestor pre študovanie Božieho Slova, spoločnú oslavu Pána Boha a povzbudzovanie sa navzájom spôsobom, ktorý zodpovedá tomu, čo prežívajú vo svojom každodennom živote. Pri počte ľudí, ktorí sa tam každý týždeň objavujú, sa však ľahko môže stať, že niekto chodí na mládež mesiace, no ostatní o jeho živote a zápasoch veľa nevedia.

Preto existujú skupinky – priestor, kde ľudia môžu spolu kráčať a rásť v Kristovi na osobnejšej úrovni, študovať Božie Slovo viac do hĺbky, spoločne ho aplikovať do svojho života, modliť sa za seba konkrétnejšie a navzájom niesť svoje bremená. Je to model fungovania, ktorý vidíme aj u Pána Ježiša. Vyučoval a kázal zástupom, no často trávil čas a investoval len do dvanástich a hlbšie zdieľal svoj

život s Jakubom, Petrom a Jánom, ktorí Ho zažili ešte trochu inak ako ostatní. Momentálne existuje pätnásť mládežníckych skupiniek, sedem chlapčenských a osem dievčenských, ktoré sa stretávajú v pravidelných týždňových intervaloch v Auditóriu či po domácnostiach.

Ivana Skoncová

SME MILOVANÍ!

Keď sme premýšľali nad tým, akú tému vybrať na Zborové dni nášho cirkevného zboru v Bardejove, dlho v nás rezonovala téma lásky. Bolo tu trochu nebezpečenstvo, že to vyznie dosť formálne, že ide o veľmi „obvyklú tému“. Láska je takou častou témou piesní, filmov, seriálov, že sa stala viac marketingovým nástrojom, ako hlbokým citom. Napriek tomu sme to riskli. Veď ak rozumieme tomu, ako veľmi ma Kristus miluje, je moja identita v bezpečí. A nezamávajú ňou ani okolnosti, názory iných ľudí, či ich nepekne správanie sa k nám a kruté slová. Boh nás tak ľúbil,

že poslal zmasakrovať za zlo v nás najvzácnejšiu bytosť vo vesmíre. Svojho Syna. Jedináčika. Porozumieť evanjeliu znamená porozumieť láske, nad ktorou sa zastavuje rozum. A presne tá bola našou témou celú druhú septembrovú sobotu. Ale ešte pred ňou sme otvorili Zborové dni medzigeneračným stretnutím Pri kávičke, kde sa stretol rekordný počet 260 detí, tínedžerov, mládežníkov, ich rodičov, starých rodičov, bratov a sestier z Bardejova aj z dedín. Našimi hosťami z Prešova, Hanušoviec a Kežmarku boli hudobníci Andrej Velebír, Vlado

Orečný a Miki Lipták. Ten začal novú sériu, ktorej sa teraz budeme na kávičke nejaký čas venovať a tou je správcovstvo. Spoločne sme sa učili o tom, že všetko, čo máme, nie je naše vlastné. Nie sme majiteľmi, ale len správcami. No a prvou vecou, na ktorú sme sa pozerali, sú naše obdarovania a hrivny. Miki načrtnol, že nimi nie je len schopnosť krásne spievať, talent maľovať, ale napríklad v jeho prípade to bola aj schopnosť tlmočiť a ovládať cudzí jazyk. Ak je náš dar akýkoľvek, zmocnený Božím duchom, je neuveriteľným požehnaním pre ľudí okolo nás.

V tomto duchu a myšlienke sme v podkroví auditória mohli celý víkend obdivovať krásne diela členov nášho zboru. Pri vstupe nás vítal nápis: *Vitajte na výstave členov nášho cirkevného zboru!*

Prečítajte si niečo z ukážok literárnej tvorby, prezrite si obrazy, linoryt, úžitkové umenie, ručné práce, grafiky, fotky, grafické spracovanie nášho zborového časopisu, výtvary z detského tábora a hlavne, nechajte sa inšpirovať!

Kedysi evanjelici patrili k najprogressívnejšej inteligencii a aj v umení (v romantizme, symbolizme) udávali trend. Dnes by sme ich mohli nazvať „trendsetermi“. Vo svetle témy správcovstva našich darov a talentov, ktoré nám boli dané zhora, nebojme sa tvoriť. Dávať zo seba von krásu a to, k čomu nás inšpiruje Svätý Duch.

#zborovédni2019

#ECAVBardejov

#tvorme

Keď si nenechávame to, čo nám bolo zverené, len pre seba, ale používame to na Božiu slávu, prináša to nielen krásu, ale aj ovocie služby. O dvoch konkrétnych ľuďoch zazneli aj

svedectvá - o tom, že aj inteligencia je darom a môže požehnať iného človeka (už len doučovaním) a zároveň obetavosť, ktorá je často neviditeľná a pritom taká dôležitá. Po vyučovaní sme sa odobrali do farskej záhrady, kde sme zažili menší zázrak - okrem krásnej, takmer ešte letnej noci sme zažili ako guláš, uvarený pre 160 ľudí nasýtil 260 hladošov. Bol to krásny večer, ktorý si budeme dlho pamätať.

Na druhé ráno sme začali neliturgickým stretnutím v kostole, kde rozprával na tému Milovaní Kristom obišovský brat farár Jaroslav Petro. Hneď po prvej prednáške pokračoval ďalšou, iba pre chlapov, kde sa pozerali na špecifiká porozumenia Božej lásky v mužskej spiritualite. Počas nej mali ľudia na výber z ďalších dvoch prednášok. Dámy sa stretli v hojnom počte v Okresnej knižnici, kde mala seminár Clara Jones na tému Milovaná, o ktorej napísala aj knihu. Vypočuli sme si silné svedectvo samotnej Clary o premene identity Kristovou láskou a spolu sme študovali Písmo a učili sa, že zaneprázdnenosť a výkon nie je to, k čomu nás Nebeský Otec pozýva. V Jeho náručí nájdeme pokoj. A odpočinok.

Tretou možnosťou bol seminár o praktickej láske, o ktorej rozprával Marek Ilenin, riaditeľ občianskeho združenia Relevant pri evanjelickom zbore v Prešove. Ten sa venuje dôležitému projektu Hniezdo, práci s deťmi, ktoré v osemnástich rokoch svojho veku musia opustiť detský domov a málokedy sú naozaj pripravené na reálny život. To je okrem iného misiou Relevantu. Počas všetkých prednášok bežal v Auditóriu a farskej záhrade skvelý program pre

naše deti. Okrem toho, že sa učili o téme zborových dní ich vlastným spôsobom, čakala ich aj veľká hra plná pokusov, z ktorej boli natešené a ohromené.

Po detskom programe a seminároch sme si zasadli k spoločnému obedu, koláčom, čajom, káve a pokračovali v neformálnom spoločenstve a rozhovoroch, až kým nás spod stanov na parkovisku do farskej záhrady neprilákala hudba a spev mladých a pripravený päťboj pre mužský a ženský tím.

A tak sme popoludnie strávili smiechom a súťažením, v ktorom síce zvíťazili ženy, ale s bokom slaniny sa vďačne podelili. Ten zmizol v priebehu niekoľkých minút. Pre mňa osobne bol toto najobľúbenejší moment z celého víkendu, kde sa toho udialo naozaj nemálo. Teta Pavlišáková nestíhala slaninu krájať, mizla jej pod rukami, kradli ju deti, muži, ktorí sa chystali k rozoberaniu stanov. Sniečko už len zubato hrialo, ale mne v tej chvíli napadlo, že toto Pán Boh myslel, keď vymyslel cirkev.

Aj nad slaninou, vo farskej záhrade, v jednote a pri spoločnom smiechu.

Dôvodom tejto reportáže je hlavne pozvanie. Ak ste dostali tento časopis do schránky, ale nechodíte do zboru aktívne, chceme vás srdečne pozvať - napríklad aj tieto Vianoce - medzi nás. Deti na besiedku, mladých na klub či mládež, strednú a staršiu generáciu na Služby Božie, biblické hodiny, na stretnutie Pri kávičke či stretnutie pracujúcich 25 PLUS. Budeme sa veľmi tešiť, ak dáte o sebe vedieť a pridete medzi nás. Cirkev je nás všetkých. Aj pre teba. Aj ty si milovaný, milovaná.

V úplnom závere chceme poďakovať všetkým, ktorí piekli koláče, chystali nápoje, varili guláš, nosili lavičky, starali sa o zvuk, stavali stany, prevážali autami materiál, chystali detský program, modernovali, chystali koncept oboch dní, pripravili a upratili priestory, umývali riady, zapojili sa, prišli. Vaše ochotné srdcia sú vzácnosť.

Za organizačný tím
Maruška Skoncová

ČO ZNAMENÁ „DIASPORA“?

Už ste boli v evanjelickom kostole na Mihaľove, v Kobylách alebo v Janovciach? Že nie? Ani ste nemohli. Na týchto miestach evanjelické kostoly nemáme. Ale na službách Božích sa tam stretnúť môžete.

Služby Božie v obývačke

Konáme ich v pôste a advente. Členov zboru v týchto obciach máme menej, ako v dedinách, kde kostoly stoja. Evidujeme ich len niekoľko desiatok. Preto sa vojdú aj do menšieho priestoru. Napríklad do obývačky. A keby tam bolo málo miesta, tak ďalší si sadnú na chodbu, alebo aj v kuchyni. Takto to beží v Janovciach v dome brata kurátora Ildžu a v Kobylách, v dome brata kurátora Polču. Tieto oblasti cirkevného zboru nazývame diasporou – z gréckeho slova, ktoré hovorí o ľuďoch roztrúsených v menšom počte vo väčšom priestore. Pre pamätníkov taká prax konania služieb Božích nie je žiadnou novinou. Veď v minulosti sa konali po domácnostiach aj v ďalších dedinách. Vypratata sa najväčšia izba (predňa chýža), stoličky sa nanosili aj od susedov. A služby Božie sa mohli konať. Často aj bez hudobného doprevádzania. Najlepším nástrojom

boli zvukné hlasy. Dnes si vieme pomôcť elektrofonickým organom, na slávnostne pripravený stôl príde kríž, svieca a dôstojný priestor je pripravený. Útulné domy našich zborových funkcionárov pojmu dvadsať, aj tridsať účastníkov služieb Božích. Kde sa ich tolko vezme, keď v Janovciach máme 21 a v Kobylách 27 evidovaných členov? Pozvaní sú aj príbuzní alebo rodáci. Prichádzajú radi. Služby Božie v diaspore sú príležitosťou stretnúť rodákov, priateľov a povzbudiť sa v udržiavaní dobrých vzťahov.

Mihaľov – oáza pokoja

Na Mihaľove máme stretnutia v klube dôchodcov. O prípravu miestnosti a pozvanie domácich sa vždy postarajú tunajší presbyteri so svojimi rodinami. Dlhé roky to boli Sobekovci, potom L. Gajdoš, aktuálne je v službe brat D. Evin. Na Mihaľove pribúdajú nové domy, aj počet evanjelikov tu narástol na 70 členov. Preto je dobre, že tu je možnosť stretnúť sa na službách Božích. Ponúkajú príležitosť pozvať nových obyvateľov, aby nezostali len „prišelcami“, ale vytvorili si nové vzťahy so susedmi aj vďaka tomu, že spolu patria do jednej rodiny cirkvi. Až zase raz pôjdete na vychádzku na Mihaľov, spomeňte si na to, že tu máme niekoľko desiatok bratov a sestier. Nazrite ponad plot, či tam náhodou nezazriete tvár známou aj z kostola. Možno sa vám podarí zažiť milé stretnutie. Možno vám porozprávajú niečo o tom, ako sa tam hore žilo, keď tam nechodil autobus, keď ešte nebol vodovod, alebo aké krásne rána tam vie urobiť teplotná inverzia, keď dolu ešte sedíme v hmle, ale ich hore teší krásne slnko. Aj také zážitky prináša Mihaľov.

Diaspora

Diaspora – ľudia roztrúsení v menších počtoch na väčšom území. V ďalších číslach sa možno pozrieme do ďalších dedín, Andrejovej, Kružľova, Kľušova, Zborova, či inde. Kde všade žijú naši? Vieme o sebe? Poznáme sa? Pán Boh z nás robí rodinu, v ktorej by sme sa o to mali snažiť, aby sme o sebe vedeli, poznali sa a pomáhali si navzájom.

Ján Velebír, zborový farár

MÍLNIKY ŽIVOTA KŇAZA JÁNA MIŠÁKA

Mgr. Ján Mišák k Božiemu poslaniu a misii dostal do vienka talent, schopnosti, charakter, ktoré sa snažil od útleho detstva naplno rozvíjať. Narodil sa 12. 11. 1919 v malej dedinke Slatinke nad Bebravou v okrese Topoľčany v rodine maloroľníka, rodičom Štefanovi a Anne rod. Jakubčekovej. Otec Štefan počas tehotenstva manželky zomrel na následky tetanu. Vdovu Annu so synom Jánom si zobral za manželku Štefanov mladší brat Július. Ján Mišák mal deviatich nevlastných súrodencov. Traja však zomreli v mladšom veku. Spolu teda vyrastali tri sestry a traja bratia. Z nich dodnes žije 96 ročná sestra Emília, neďaleko Slatinky nad Bebravou v obci Krásna Ves a 90 ročný brat Július, ktorý žije v rodičovskom dome.

Písať prvé slová, chápať prvé myšlienky, rozumieť ľuďom i sebe ho v rodnej obci učil riaditeľ školy Anton Jablonský. Práve on zasadil semienko poznania do duše malého Janka. Jeho pričinením rástlo, košatelo, zapúšťalo korene a v neskoršom období dostalo reálnu podobu na Štátnom reálnom gymnáziu v Prešove, kde študent Ján v roku 1942 zmaturoval. Už na gymnáziu sa zapojil do literárneho krúžku. Písal básne a súťažil. Po maturite nastúpil na štúdium teológie v Bratislave. Za evanjelického kňaza bol ordinovaný 23. 9. 1946 v Liptovskom Mikuláši.

Vojna zasiahla aj do života mladého človeka. A do citlivej duše dvojnásobne. Ako študent teológie pôsobil na fare v zbere Slatina nad Bebravou, kde nahradil zborového farára Pavla Chorváta, ktorý sa kvôli účasti v odboji musel skrývať. Chvilu, ktoré teológ Ján strávil ako rukojemník Nemcov, patrili zrejme k tým najneprijemnejším a najdramatickejším v jeho živote.

Po skončení teológie v Bratislave mal veľkú túžbu študovať v zahraničí. A tak sa stalo na čas jeho druhým domovom Francúzsko. Po úspešnom konkurze spomedzi viac ako päťsto uchádzačov

sa ocitol medzi dvadsiatkou tých, ktorých odchovala a formovala štátna univerzita v Štrasburgu. Študoval na dvoch fakultách a to Filozofickej a Teologickej. V rámci starostlivosti o duchovný život našich rodákov v zahraničí slúžieval služby Božie v chráme sv. Jána v Paríži. Okrem toho navštevoval ostrovčeky Slovákov vo Francúzsku, kde im vlieval silu a odvahu.

Po návrate domov a kaplanskej službe v Banskej Bystrici v lete 1949 odchádza na šesť rokov do kraja veľkého buditela slovenského národa Samuela Tomášika. Pôsobil v Chyžnom, kde sa narodili dcéry Silvia a Danica.

Napokon 26. júla 1955 prichádza do Bardejova, kde bol v činnosti až do roku 2002. Tu, medzi obyvateľmi tohto historického mesta a jeho okolia zapustil hlboké korene. Podľa jeho vlastných slov sa Bardejov stal jeho druhou láskou.

Bol horlivým kazateľom. Dokázal zaujať svojim rétorickým umením.

Dvere fary boli vždy otvorené. Bol známy svojou ochotou vždy pomôcť. Svojim žiakom vstúpil, že každý z nich niečo dostal od Pána Boha, niečo musí zveľadiť a niečo odovzdať. Ján Mišák sa stal morálnou autoritou, pre mnohých obyvateľov mesta bez rozdielu vierovyznania. Zaslúžil sa o morálny, kultúrny a historický rozvoj mesta. Preto mu bol v deň jeho osemdesiatych narodenín udelený titul Čestný občan mesta Bardejov. Takto bol zaradený medzi osobnosti ako Leonard Stöckel, Juraj Kello-Petruškin, Ján Andraščík a Gejza Žebrácky.

Jeho bohatý život došiel do cieľa vo veku 89 rokov, 22. marca 2009. Posledné roky dožíval obklopený úctou a starostlivosťou svojej rodiny aj vážnosťou v cirkevnom zbore. Keď sa s ním za mrazivého jarného času lúčil cirkevný zbor a mesto, zástupy, ktoré ho prišli vyprevadiť sa nezmestili do bardejovského evanjelického chrámu. Pochovaný bol po boku manželky na Evanjelickom cintoríne v Bardejove.

V Jánovi Mišákovi poznáme aj vzácneho historika dejov bardejovského evanjelického zboru. Cez slovo básnika upriamuje pozornosť poslucháčov a čitateľa na také osobnosti ako Leonard Stöckel, Filip Melancton, Ľudovít Štúr či Milan Rastislav Štefánik.

Pre Jána Mišáka je charakteristický trvalý krištáľovo číry vzťah k jeho matke Anne a manželke Márii, ktorá pri ňom stála v dobrom aj zlom, v starostiach i radoostiach, bola jeho radcom, kritikom, priateľkou, no predovšetkým matkou troch detí, milovanou a milujúcou osobou.

Ako básnik vyrastal Ján Mišák na francúzskej poézii a na súčasníkoch z čias teologických štúdií – Ján Smrek, Ján Poničan, Emil Boleslav Lukáč, Rudo Brtáň či Laco Novomeský. Ostáva úlohou odborníkov, aby autora zaradili na dôstojné miesto medzi tvorcov duchovnej poézie u nás. Život a dielo Mgr. Jána Mišáka ocenené uznaním Čestný občan Mesta Bardejov zostáva späté s našim mestom. Bol jeho výraznou duchovnou osobnosťou druhej polovice 20. storočia.

I. Michalková, OKDG Bardejov

KŇAZ JÁN MIŠÁK

- MEDAILÓN K 100. VÝROČIU NARODENIA

Život človeka je väčšinou krátky na to, aby sme si v ňom našli svoje miesto a pochopili význam nášho bytia na tomto svete.

Človekom, ktorý od začiatku vedel, kde je jeho miesto a celým svojím životom ukázal, ako by sme mohli a mali žiť, bol náš nebohý jubilanť brat farár Ján Mišák. Počúval Boží hlas cez svoje srdce, nechal sa ním viesť a robil zázraky nielen vo svojom živote, ale aj v životoch svojich blížnych. Viedol čínorodý život, zveľaďoval dary, ktoré prijal a s láskou ich používal pre iných. Žil životom viery a k viere privádzal bratov a sestry pre ich záchranu. V nádeji vkladal svoj život do Božích rúk a bol jeho nasledovníkom. Nažíval v láske a svornosti, s vďakou a ochotou prichádzal na pomoc, keď bolo treba. Dvíhal nás, keď sme padali, viedol nás k pokániu, keď sme boli pyšní a bol našim záchrancom. Odovzdával iným, čo sám prijal, vyučoval aj skúšal, povzbudzoval aj inšpiroval ako ten najlepší učiteľ. Do našich životov prinášal Božie požehnanie každým slovom, úsmevom, podaním ruky, napomenutím, povzbudením, ale predovšetkým svojim príkladom života.

Rok 2009 bol rokom, kedy si ho Pán povolal k sebe. V tom istom roku si mňa povolal do služby pre tento zbor ako zborového dozorca. Každým ďalším rokom pri prácach v cirkevnom zbore si stále častejšie na neho spomínam. On pre mňa bol

a navždy zostáva – tým ozajstným duchovným otcom, človekom, ktorý sa nezmazateľne zapísal do môjho srdca. Bol mojim sprievodcom od môjho krstu, cez vyučovanie náboženstva, confirmáciu, sobáš, krsty našich synov, posviacku rodinného domu, či pri stretnutiach a rozhovoroch. Niekedy mám pocit, akoby bol stále členom našej rodiny. Nádherný človek, rýdzeho charakteru, s bezodným srdcom, ktorý vyoral hlboké brázdy v srdciach niekoľkých generácií bratov a sestier nášho Bardejovského CZ, v ktorom pôsobil ako kňaz od roku 1955. Nezabudnuteľný predovšetkým cez jeho kňazskú službu, ktorá bola nehynúcou studnicou poznania, skúsenosti a poučenia na jednej strane a na strane druhej nevyčerpatelným zdrojom viery, nádeje a lásky.

Pri listovaní v jeho denníku z pobytu vo Francúzsku píše o slovenskej evanjelickej misii, kde v závere čítame:

„Doba naša je rozleptaná, vzorov je málo, obetavosť veľmi nerastie, synov diablových pribúda ako húb všade a pracovníkov pre dielo Božie a pre misiu málo. Spamätajte sa a nezaľudujte, čo sme povinní Bohu i cirkvi i našej misii, keď je nám zvestované Slovo Božie, doprajme ho aj iným a darom lásky pamätajte i na našich bratov vo Francúzsku. Nezabúdajte pre minulosť na prítomnosť a dajte si pozor, aby sme nepadli, lebo ak

raz padneme, kto vie, či ešte raz povstaneme.“

Milý brat, milá sestra, ... Tak Vás určite mnohých oslovil. Sú nás tu ešte celé generácie, ktorí sme ho poznali osobne, ktorým celý svoj život zasieval do srdca semienka lásky k blížnemu a určoval smer k tomu, ku ktorému všetci pôjdeme, k Pánu Ježišovi. Dokázal v nás vybudovať tak pevné základy viery, že aj dnes neprestávam žasnúť nad tým, aký to má dosah na mňa a môj život.

Nebohý brat Juraj Pangráč o ňom v roku 2000 v Bardejovských novostiach píše:

„Stmeloval a povzbudzoval k opravám a stavbám chrámov Božích a modlitební – Sveržov, Zlaté, Mokroluh, Lukavica, Vyšná Voľa a samotný Bardejov. Štátny dozor nad cirkvami mu neprestajne znepriemňoval život. Pre stavbu kostola na filii bol aj zaistený. Skúsili to inak. Prostredníctvom odporúčania na biskupskú hodnosť. Bol to osvedčený prostriedok: udieme na pastiera, ovce sa rozprchnú. Neprijal. Zamietol takúto spoluprácu

s miestodržiteľmi, ktorí mnohými spôsobmi zvädzali duchovných k spolupráci na likvidácii viery. Hľadajúcim bol posilou. Nevidiacim svetlom. Nikoho neodmietol, kto zaklopal na farské dvere. V každom, s kým sa stretol, videl druhého Krista, svojho brata, svoju sestru. Dokázal stmelovať a mať ústretový, chápaný prístup k obyvateľom Bardejova i okolia bez rozdielu konfesionalnej príslušnosti. Stal sa aristokratom ducha podľa Ježišovho evanjelia. A pri tom hájil pravdy viery.“

Brat, sestra, aj Teba pristavil na ulici s milým úsmevom, radosťou a láskou

v srdci a úprimne sa zaujímal o Tvoj život? Vždy mal čas pre každého, nikoho neobišiel. Aj Ty si bol ten, komu stieral slzy a pomáhal zahojiť bôle, či trápenia a poradil, ako žiť a ako si udržať dobré zdravie? Bol lekárom našich dušiev a otcom a radcom zároveň. Kolkých z nás v každom veku potrápil otázkami z Písma, aby sme nezaspali a neustále pracovali na Božom diele v nás? Motivoval nás k práci na sebe aj na Božom diele a na každú našu nechotu alebo zaneprázdnenosť mal jedinou odpoveď – „Pri dobrej vôli, všetko sa dá.“

Všetkým nám, ktorí sme ho mali možnosť poznať a prežiť s ním kúsok svojho života, bol aj otcom, priateľom, vodcom i trpiteľom, vizionárom, vždy plným lásky k človeku bez rozdielu. Takého sme ho poznali, taký bol a zostáva v našich srdciach – Ján Mišák – kňaz a reformátor našich čias.

Ing. Jaroslav Foľta, zborový dozorca

ZA TVOJÍM HLASOM KRÁČAM

V utorok 12. 11. 2019 podvečer sa čítareň Okresnej knižnice D. Gutgesela zaplnila do posledného miesta. V rámci veľmi dobrej spolupráce vedenie knižnice prišlo pred časom s návrhom, aby sme si spoločne, knižnica aj cirkevný zbor pripomenuli významné výročie, ktoré sa dotýka oboch strán. Sto rokov od narodenia brata farára Jána Mišáka a desiate výročie jeho úmrtia je dôvod na spomienky medzi členmi cirkevného zboru, ktorý štyridsaťsedem rokov viedol.

Pripomenúť si ho však mala dôvod aj kultúrna ustanovizeň, ktorá si všimla zvlášť jeho literárnu činnosť v podobe vydania štyroch zbierok básní. V programe sa postupne vystriedali ľudia, ktorí sa s bratom farárom osobne stretávali, ktorých ovplyvnil, ktorí si uvedomovali je-

ho prínos pre okolie. Po privítaní hostiteľkou, pani riaditeľkou knižnice I. Michalkovou, priniesol prítomným pohľad na jubilujúcu osobnosť zborový dozorca, brat J. Foľta z pohľadu diela brata Mišáka v cirkevnej práci. Využil svoje mnohé osobné skúsenosti a zážitky s ním, v ktorých osobnosť kňaza vystupovala nie tak inštitucionálne, ako skôr ľudsky.

Profesorka slovenského jazyka na Gymnáziu L. Stöckela, pani A. Šimová odborne zhodnotila literárne dielo autora štyroch básnických zbierok a umiestnila ho do širšieho rámca jeho doby a okolností, v ktorých tvoril. Pripomenula vplyvy z Francúzska aj Slovenska, ktoré formovali štýl a tvorbu básnika duchovnej lyriky.

Z celkom opačného uhla pohľadu predstavil svojho otca a patriarchu rodiny syn Ján Mišák. Hlboké, osobné svedectvo dalo vyniknúť obrazu človeka, ktorý často zaprel svoje, aby sa venoval iným. Rodina však chápala jeho pohnútky a nechala sa nimi usmerniť. Prijali otcovo presvedčenie, že služba blížnym je naša kresťanská úloha.

Záverečná časť patrila reflexiám osobnosti brata farára v prostredí občianskej spoločnosti. Pani redaktorka BTV, M. Mochnacká sa podelila so skúsenosťou pri svojej osobnej spolupráci s ním. Pani S. Fecsková, predchádzajúca dirigentka speváckeho zboru pripomenula udelenie čestného občianstva mesta Bardejov bratovi Mišákovi pri jeho osemdesiatke. Program vhodne dopĺňovali básne z pera Jána Mišáka v podaní brata Ľuboša Antonyho. Celkovú atmosféru hudobne doplnilo vystúpenie M. Tipula a A. Halčákovvej. V záverečnom slove sa nástupca J. Mišáka, zborový farár J. Velebír,

zamyslel nad odkazom života tejto významnej osobnosti. Brázda práce a služby jubilujúceho brata je hlboká. Jeho odkazom je výzva, aby sme aj my, dnešní ľudia, pokračovali v dobrom diele, čo za sebou zanechali naši predchodcovia. To je výzva, ktorú má naplniť každý jeden z nás vo svojom vlastnom životnom priestore a čase. Výstava exponátov spojených so životom a dielom brata Jána Mišáka dala priestor na doznievanie osobných spomienok mnohým prítomným.

Ján Velebír, zborový farár

Čakáme na Teba, Pane

*S vrúcnosťou v duši čakáme Ťa, Pane,
aby dielo spásy mohlo byť konané,
v pamäti zachovať všetky zaslúbenia,
PÍSMO o tom svedčí všetkým pokoleniam.
Málo je prípravy na tej ľudskej strane,
pre nápravu duší výhovorky samé.
Akáže je veru tá naša príprava?
Namiesto otázky skutočnosť boľavá!
Údolie tohto sveta nie je vyrovnané,
prebudiť sa zo sna, nie je všetkým dané.*

*Cesta hrboľatá má byť už rovinou,
srdce sa nevie vyrovnať s otázkou jedinou.
Svetu sa nechce pokánie pravé činiť,
hriešny človek nemôže hriešneho z hriechu viniť.*

*Kráľovstvo Božie zjavne sa už blíži,
kto chce byť veľkým, nech sa v pýche zníži
a pripraví si odev z tej pravej pokory,
do Božieho kráľovstva Pán dvere otvorí.*

*Premnohí proroci a zemskí králi
vo svojich srdciach túžbu veľkú mali.
Verili skalopevne, že to budú oni,
ku ktorým sa iste Božia láska skloní.*

*Vďaka za tú lásku, za Pánov veľký deň.
Pánov advent prišiel,
zapáľme pochodň!*

Ján Mišák, Pane, ku komu pôjdeme?

V rámci mesta Bardejov tvoríme my, evanjelici, menšinu, približne 6 % obyvateľov. Aj preto sa v našich rodinách čoraz častejšie stretávame so zmiešanými manželskými párami. Preto nie je prekvapujúce, že čas od času prídu na faru ľudia s prosbou: Pán farár, prosíme vás, urobte nám omšu za otca alebo za mamu. Trochu viac ma to prekvapí, keď s takou prosbou prídu niekedy aj evanjelickí veriaci. V takom prípade si uvedomujem, že v ich živote došlo k dost vážnej strate povedomia, čo nás evanjelikov odlišuje od veriacych rímsko-katolíckej cirkvi a prečo. Máme krátko po sviatkoch Pamiatky reformácie, Sviatku všetkých svätých a Pamiatku zosnulých. Všetky tri tieto sviatky majú k danej otázke istý vzťah. Pozrime sa na to spoločne.

Omša

Čo je to vlastne OMŠA? Týmto názvom označuje katechizmus katolíckej cirkvi „ustavičnú obetu Nového zákona, v ktorej Ježiš Kristus pod spôsobmi chleba a vína obetuje sám seba Bohu. Ako skutočný človek sa môže obetovať za ľudí, ako skutočný Boh dáva svojej obeti nekonečnú cenu.“ Nie je teda celkom správne, ak v obyčajnej hovorovej reči zamieňame naše pomenovanie „služby Božie“ za slovo „omša“, hoci pre jednoduchosť vyjadrenia to medzi nami takto funguje. Zhľadiska vierouky je omša opakovaným nekrvavým obetovaním Ježiša Krista. Podľa nášho evanjelického učenia na odpustenie našich hriechov stačí jediná a dokonalá obeť Pána Ježiša na kríži. Preto pre označenie našej Večere Pánovej nepoužívame označenie omša.

Omša za mŕtvych

Tento zvyk v katolíckej cirkvi je bezprostredne spojený s učením o očistci a o úlohe svätých. Podľa katolíckeho učenia „človek po smrti ide buď do pekla, alebo do neba alebo do očistca. Do neba prídu duše, ktoré nemajú žiaden hriech a nezasluhujú žiadnu pokutu. Do pekla prídu duše, ktoré opustili telo v stave smrteľného hriechu. Do očistca prídu tí, ktorí opustili telo v stave všedných hriechov.“ Z očistca sa podľa tohto učenia človek môže dostať, keď si odtrpí dočasné tresty alebo keď si zaslúži ich odpustenie

PREČO MY, EVANJELICI, NEROBÍME ZÁDUŠNÉ OMŠE

modlitbami, pôstom, púťou, účasťou na zvláštnych omšiach a podobne. Podľa učenia katolíckej cirkvi svätí ľudia týchto zásluh vykonali viac, ako potrebovali na odpustenie svojich dočasných trestov. Preto zo svojho pokladu zásluh môžu darovať iným veriacim.

Celé toto učenie reformácia opusťla, lebo pre neho nenájdeme v Božom slove oporu. V Biblii čítame: R 3,23-24: „Všetci totiž zhrešili a nemajú slávu Božiu, ale ospravedlňovaní sú zadarmo z Jeho milosti skrze vykúpenie v Kristovi Ježišovi.“ Ef 2,8-9: „Lebo milosťou ste spasení skrze vieru. A to nie sami zo seba; je to dar Boží; nie zo skutkov, aby sa nikto nechváľil.“

Prorok Izaiáš hovorí o Hospodinovi služobníkovi, v ktorom my vidíme Krista nasledovné: Iz 53,4-5: „Ale on niesol naše choroby, vzal na seba naše bolesti. My sme sa nazdali, že je zasiahnutý, Bohom bitý a strápený. Ale on bol prebodnutý pre naše priestupky, zmučený pre naše neprávosti. On znášal trest za náš pokoj, jeho jazvami sa nám dostalo uzdravenia.“

Čo po smrti viac zaváži?

Keď čítame tieto Božie posolstvá, tak je nám jasné, že o tom, čo s nami bude po smrti, nerozhodujú naše dobré skutky, ale milosť Božia darovaná

skrze Pána Ježiša Krista, vytrpená a draho vykúpená Jeho umučením a smrťou. V našom učení, ktoré opierame o Božie slovo, nehovoríme o očistci. Pán Ježiš v podobenstve o poslednom súde (Mt 25) hovorí len o dvoch stranách, na ktoré bude rozdeľovať ľudí, ako sa delia ovce od kozlov: večné zatratenie a večný život v nebi. O tretej možnosti sa tam nehovorí. Vyššie citovaný list Rímskym vyvracia ilúziu o tom, že by sa niektorí ľudia mohli pred Božou tvárou cítiť viac svätí, ako iní. Samotní svätí sa väčšinou tak sväto nevnímali. Poznáme slová Pavla, jedného z najvýznamnejších apoštolov: 1 Tim 1,15-16: „Je to verná reč a zaslúži si, aby ju všetci prijali: Ježiš Kristus prišiel na svet, aby spasil hriešnikov. Medzi nimi som ja prvý;“

Čomu veríme?

My, evanjelici, neveríme, že duše idú do očistca a tam nejaký čas trpia za menšie hriechy. Božie slovo nás neučí rozlišovať medzi väčším a menším hriechom. R 6,23: Lebo odmena za hriech je smrť, ale Božím darom milosti je večný život v Kristovi Ježišovi, Pánovi našom. My, evanjelici, preto neslúžime omše za mŕtvych. Vnímame to tak, že na ich údele po smrti my zo zeme nemáme šancu nič zmeniť. Ich údel je však naplno v rukách Pána Ježiša. Do

Jeho moci a Jeho rozhodnutia my nemáme moc vstupovať. Veríme, že o náš posmrtný život v nebi sa postaral Pán Ježiš. Keď nám ho dá, daruje ho v dokonalosti, nie po čiastkach.

Čo robíme?

Po pohrebe a v čase vnútorného lúčenia sa so zosnulými sa my, evanjelici, zvykneme modliť za pozostalú rodinu. V tejto modlitbe máme možnosť ďakovať za život zosnulého, za upokojenie rozžialených sŕdc, za istotu viery, za spoľahnutie sa na dielo vykúpenia z rúk Pána Ježiša Krista. To je predmetom našich modlitieb, ktoré zvykneme k Pánu Bohu vysilať, keď na večnosť vyprevadíme niekoho blízkeho. Toto aj robíme na službách Božích po pohreboch.

Ak teda niekto príde na našu faru s prosbou o omšu za mŕtveho, nemôžeme mu vyhovieť nie preto, že by sme ho odmietali, ale preto, lebo podľa Božieho slova jeho prosbu nevieme splniť. Radi sa však budeme modliť a prosiť pre pozostalých o Božie potešenie, pomoc a sprevádzanie v ďalšom živote. Vieme im vysvetliť, aby porozumeli smrti a životu po smrti tak, ako nás to učí Biblia. Vieme im pomôcť porozumieť učeniu o hriechu, o Božom súde a predovšetkým o Božej milosti v Ježišovi Kristovi. Na tú sa spoliehame a v nej chceme žiť aj zomierať. Nech nám v tom všetkým Pán Boh pomáha.

Ján Velebír

Citáty katolíckej vierouky sú prevzaté z katechizmu katolíckej cirkvi.

POĎME, POĎME SESTRY MILÉ UPIECŤ KRÁSNE OBLÁTKY

V našom cirkevnom zbore je v priebehu roka množstvo aktivít, ktoré nás duchovne obohacujú, povzbudzujú a vidíme aj ľudí, ktorí sú v tej ktorej činnosti aktívni. Sú ale aj aktivity z ktorých vidíme finálny výsledok, ale ľudí, ktorí to robia nevidíme. Jednou z takýchto aktivít je aj pečenie vianočných oblátok.

Už je to niekoľko rokov, keď naša pani farárka Velebírová zaktivizovala ochotných ľudí pre túto činnosť. Doniesla špeciálny recept a postupne krok za krokom začala ženy, ako pripraviť cesto, ako pracovať s formami na pečenie, ako dodržiavať zásady hygieny, kvality, dôslednosti a sústredenosti.

Roky prešli a postupne sa vytvorili skupinky, ktoré si na seba zvykli a stali sa z nich odborníčky na pečenie, na strihanie, na spracovanie orezaných častí. Za všetko sú zodpovedné vedúce, ktoré prichádzajú prvé, pripravujú cesto a zabezpečujú plynulý chod a kvalitu.

Ja som v skupine, kde pracujú dôchodkyne a našou vedúcou je Vierka Pangráčová. Má oči všade. Upozorňuje na kvalitu, pri balení rozhodne, ktorú oblátku treba ešte obstrihnúť a ktorú nemôže zabaliť. Najúžasnejší je začiatok – prvé pečenie. Dátum je dohodnutý. My sa schádzame po ročnej prestávke. Tešíme sa. Prichádzame nám známou cestičkou cez farskú záhradu do našej „dielničky“. Pani farárka nás už čaká. Formy postavené na stoloch, vyčistené, cesto pripravené, pán farár skontroluje elektrické napojenie.

Pani farárka odskúša na každej forme upiecť 2-3 oblátky a ak je všetko v poriadku, už sme pripravené – ruky umyté, zástery opášané, vlasy zopnuté a ideme sa pomodliť, poďakovať Nebeskému Otcovi, že sme sa opäť stretli a Jeho prosíme, aby nám bol na pomoci.

Po modlitbe nasleduje naša pieseň: „Už sa blíži, už prichádza, ten krásny čas vianočný“.

Refrén tejto piesne vyzýva: „Poďme, poďme sestry milé upiecť krásne oblátky, nech sú šťastné, požehnané tie vianočné sviatky“. Po tejto piesni nasleduje požehnanie, ktoré nám udelí pani farárka a my začíname piecť. Úžasný začiatok.

Za tie roky sme sa tak zbližili, že si povieme o radoostiach aj o starostiach, ktoré život prináša a do našich modlitieb zahrnieme každého, kto pomoc potrebuje.

S blížiacimi sviatkami sa rodiny navštevujú a obdarovávajú. A tak nám oznámila aj naša strihačka Marienka: „Odchádzam s manželom do Bratislavy, už nesieme darčeky, pomodlite sa za nás“. Pravdaže, modlili sme sa za túto rodinu, za Hanku, ktorá cestovala k dcére do Nemecka, za Vierku s manželom, ktorí išli k synovi do Čiech, za sestru, ktorá mala operované oči. Sme si blízke, sme rodina.

Neverili by ste, ale aj Mikuláš si nás vždy nájde. Pečieme, pečieme, sme sústredené na prácu a tu zrazu povie sestra: „Jáj, stretol ma Mikuláš a prosil ma, aby som Vám toto odovzdala.“ Usmievame sa, tešíme, že na nás pamätá. Ten minuloročný Mikuláš bol záhadný.

Dvere dokorán, všetci stojíme pri stoloch, Vierka balí. Prácu sme skončili, poutierali stoly, vyčistili formy, poumývali lyžice, mištičky od

cesta a postavili sme sa k ďakovnej modlitbe a záverečnej piesni. Ideme sa prezúvať a tu jedna sestra zvolá: „Jáj, veď ja mám čosi v čižme“ a už sa ozývajú ďalšie – aj ja, aj ja. To bolo smiechu, radosti, že nik nezbadal (a ani Vierka a tá má oči všade), kedy Mikuláš prišiel a kedy odišiel. Záhada. Pečenie začíname v prvý novembrový týždeň a končíme týždeň pred Vianocami.

Práce je dosť aj pri oblátkach, aj doma. Niektoré sestry už darčeky poriešili, ale Helenka sa nám takto po záverečnej modlitbe prihovarila: „Ja už s Vami do Vianoc nebudem.

Odchádzam do Pezinka k vnúčatám, tak Vám chcem zavinšovať tak, ako sa u nás vinšovalo a ako to viem od malička a začala: „Vinčujem Vám vinčujem na toto Bože narodené, doma lásku svornosť a šickeho hojnosť, žeby Vám Pán Buh pomohol ščešlivo ten rok prežiť, nového še dožiť a co vy sebe od milého Pána Boha žadace, to ja Vám vinčujem z úprimného šerca. Šcesce Vám Bože daj.“

Ani jedno oko nezostalo suché. Plakali sme, objímali sme sa a Helenke sme zaželali šťastnú cestu, Božiu ochranu a požehnané Vianoce. Ak v novembri a decembri prídete na našu evanjelickú faru a zacítite príjemnú vanilkovú vôňu vedzte, že sa pečú vianočné – bardejovské oblátky. Robíme to s láskou pre tých, ktorí budú pri spoločnom štedro-večernom stole, ale aj pre tých, ktorí sú ďaleko a oblátky za nimi budú cestovať. Oblátky cestovateľky, tak ich nazvala jedna sestra, ktorá žije za oceánom a nemá možnosť prísť na každé Vianoce. Tie naše oblátky sú ozaj cestovateľky.

My, naša skupinka vždy začína a končí prácu modlitbou a piesňou. Tá záverečná pieseň znie: „Teraz keď sa rozchádzame, do rúk Tvojich sa vkladáme a ak bude Tvoja vôľa, o rok zídeme sa znova.“

Buď Tvoja vôľa, Pane.

Z. Lukáčová

ZÁŽITKY Z VIANOC

PRVÉ VIANOCE SO SYNOM

Prvé Vianoce s našim synom boli pre mňa úplne iné ako Vianoce dovtedy. Po prvýkrát som prežíval Vianoce už ako otec. To, čo ma zaujímalo bolo, ako to celé vníma Maťko, ako to mám pre neho urobiť čo najkrajšie? V tom celom, ako sa náš svet menil s jeho príchodom, menil sa aj môj pohľad a omnoho intenzívnejšie som si uvedomoval, akú lásku musí mať Boh ako otec ku mne ako svojmu synovi, keď už ja mám tak rád svojho Maťka a to nie je ani zlomok Jeho lásky ku mne. Pochopil som mnoho vecí, ktorým som dovtedy nerozumel.

Videl som, aká to bola obrovská obeta dať svojho Syna za mňa, či ako Mu záleží na veciach, na ktorých záleží mne. Porozumel som oveľa lepšie ako môže fungovať vzťah otec a syn a tiež, že neexistuje nič, čo by trápilo mňa a netrápilo Jeho. Tiež som pochopil, že aj Boh má radosť, ak môže obdarovať svoje deti a teší sa z ich radosti. Prvé Vianoce s Maťkom boli pre nás teda plné momentov, kedy sme na vlastnej koži pocítili a videli, že Boh je dobrý. Taký neuveriteľne dobrý!

Martin Voľanský

AKO SOM ZOHNAL VIANOČNÝ STROMČEK

- A budeme toho roku mať aj vianočný stromček? – pýtala sa ma manželka s očividným zúfalým tónom v hlase.
- Samozrejme, ako každý rok! - odpovedal som s obvyklým chlapeckým sebavedomím. Veď nakoniec sa to vždy „nejako utriaslo“. Raz som získal jedličku, ktorá zvýšila jednej tete. Jedlička vyzerala celkom obstojne, keď som do nej navrátil a nastokol ešte niekoľko dodatočných halúz.
- Veď práve, „ako každý rok!“ A kedy to bude? – poistovala žena situáciu.
- Pán kurátor slúbil, že so mnou pôjde do lesa. Je to vraj taký romantický zážitok, ako Kukučínove Vianočné oplátky. Aj ich starý otec vždy tak chodil.
- Ale vieš, ako to v tej poviedke skončilo!?
- Nemaľuj čerta na stenu. Všetko dobre dopadne!

Štedrý večer, vo Východnej. Pre ľudí tu z dolniakov treba dodať, že Východná leží 750 m nad morom. Zima tam začína koncom novembra a končí okolo Veľkej noci. Na Štedrý deň, so štedro prisneženým snehom, bolo snehu vyše kolien. Krásna, romantická vychádzka, sneh vízgal, ani nebola až nejaká treskúca zima. Len tak primerane. Okolo -10 °C. Aj celkom peknú urastenú borovicu sme našli. Otriasli zo snehu a potom štýlovo odrezali. Ani povestného diviaka z reklamy sme nestretli. Dokonca som ani neprechladol.

Všetko šlo hladko. Len keby tá romantika nebola práve na Štedrý deň.

Napokon sme stromček úspešne dopravili až na faru. Pán kurátor šťastný a veselý, ako Vianoce, že splnil svoj sľub. Pánu farárovi nielen zabezpečil stromček, ale doprial aj pravý, nefalšovaný vianočný romantický zážitok. Ako keď starý otec voľakedy stromček z hory na Kračún nosili. Stromček ešte chvíľu rozmrzal od snehu a ľadu a s odretými ušami skončil na svojom mieste v pravý čas.

P.S.: Podobný scenár sa opakoval ešte niekoľko rokov. Aj v Bardejove. Zakaždým to nejako dopadlo - alebo krátko pred Štedrým dňom, alebo veľkosťou či kvalitou stromčeka „nejako“. Bolo by to prinajmenšom na ďalší príbeh. No nešťastné oči mojej drahej ženy napokon urobili svoje.

Koniec dobrý, všetko dobré. Z bludného kruhu zážitkov so stromčekom ma vykúpil náš nebohý kurátor, Jožko Gajdoš. Raz mi za výhodnú cenu ponúkol stromček z Poľska – umelý. Naozaj celkom pekný. Dodnes úspešne slúži svojmu účelu. A každý rok nám pripomína milého brata Jožka. Už nemáme pred Vianocami stresy. Len romantiku – umelú, poľskú, ale spoľahlivú.

Ján Velebír, zborový farár

CIRKEVNÝ PRÍSPEVOK

Od poslednej informácie o výbere cirkevného príspevku (CP) boli na farský úrad doručené cirkevné príspevky od ďalších členov zboru. Viacerí si uhradili aj nedoplatky z uplynulých rokov. Srdečne ďakujeme, že myslíte na svoj cirkevný zbor. Prispieva to k normálnemu chodu života v cirkevnom zbore aj na farskom úrade.

Z uzávierky platenia CP k 31. 10. vyplýva, že za rok 2019 si svoje členské záväzky dosiaľ neuhradilo 865 členov cirkevného zboru. Aj touto cestou vás chceme povzbudiť, aby ste tak urobili čím skôr. Pre rok 2019 zborový konvent určil CP vo výške 15 € na člena zboru ročne. Viac ako 20 % členov zboru už využíva možnosť elektronickej platby, ktorú naďalej odporúčame aj ďalším. Pre aktivovanie tohto spôsobu platby sa, prosíme, ohlášť na adrese bardejov@ecav.sk. Stačí stručne oznámiť: „CP budem hradit elektronicke.“ Obratom vám pošleme príslušné platobné údaje.

Predsedníctvo cirkevného zboru

OKIENKO DO CIRKEVNÉHO ZBORU ECAV NA SLOVENSKU BARDEJOV

1. AUGUST 2019
– 20. NOVEMBER 2019

POKRSTENÍ:

Samuel Kvokačka, Bardejov
Karolína Nagyová, Bardejov
Tamara Valková, Bardejov
Agnes Hnatková, Bardejov
Lenka Gdovinová-Hudáková, Nižná Voľa
Tatiana Jevčinová, Bardejov
Radka Handzušová, Bardejov
Liliana Frniaková, Bardejov
Loriána Sydlovská, Bardejov
Ján Pecha, Košice – CZ Košice-Terasa
Oliver Riznár, Lukavica
Daniel Junior Kamidra, Bardejov
Matias Riznár, Lukavica
Gregor German-Sobek, Lukavica
Kornélia Rogulová, Vyšná Voľa
Pavol Šoltýs, Bardejov

SOBÁŠENÍ:

Radovan Hric a Katarína Čorbová
Daniel Viglaš a Tereza Šinkovicová
Mikuláš Dorin a Denisa Benková
Viliam Remeta-Adamko
a Kristína Sobeková-Folťová
Peter Mamčák a Veronika Mirdalíková
Ján Vangor a Romana Harajdová
Matěj Mihok a Zuzana Šellongová
Dávid Kanský a Ivana Matysová
Jozef Hankovský a Iveta Gajdárová
Lukáš Paranič a Zuzana Nováková
Michal Šoth a Lubomíra Šmilňáková
Patrik Polča a Paulína Riznerová
Lubomír Tomáš a Júlia Benková
Peter Šoltés a Milada Marinková

POCHOVANÍ:

Dušan Hankovský, 70 r., Stará Ľubovňa
Anna Riznerová, rod. Petričová,
91 r., Lukavica
Anna Fuňáková, rod. Eštoková,
90 r., Bardejov
Ján Zuskin, 89 r., Bardejov
Anna Kostárová, rod. Dzuriková,
82 r., Bardejov

SLUŽBY BOŽIE NA VIANOCE 2019

VEČERA PÁNOVA POČAS 1. – 3. ADVENTNEJ NEDELE

1. 12.	9:00 h	Bardejov
8. 12.	8:30 / 10:30 h	Dcérocirkvi
15. 12.	17:00 h	Bardejov
21. 12.	10:00 h	Bardejov Auditórium – pre starších a imobilných
21. 12.	16:30 / 18:00 h	Dcérocirkvi

SLUŽBY BOŽIE A VEČERA PÁNOVA OD 4. ADVENTNEJ NEDELE

4. adventná nedeľa	9:00 h	SB Bardejov, Lukavica, Mokroluh
22. 12.	10:30 h	Večera Pánova, Bardejov - kostol
	10:30 h	SB Rokyty, Vyšná Voľa
	17:00 h	Večera Pánova, Bardejov – kostol
Štedrý večer	15:30 h	SB Rokyty, Vyšná Voľa
24. 12.	16:00 h	SB Bardejov
	17:00 h	SB Mokroluh, Lukavica
	22:00 h	SB Bardejov

1. slávnosť vianočná 25. 12.	9:00 h	Slávnostné SB Bardejov
	10:30 h	Slávnostné SB Bardejov
	9:00 h	Slávnostné SB Lukavica, Mokroluh
	10:30 h	Slávnostné SB Vyšná Voľa, Rokyty
2. slávnosť vianočná 26. 12.	8:00 h	VP v Bardejove
	9:00 h	SB Bardejov
	9:00 h	SB Lukavica, Mokroluh
	10:30 h	SB Rokyty, Vyšná Voľa
Nedeľa po Vianociach 29. 12.	9:00 h	SB Bardejov s mládežou
	9:00 h	SB Lukavica, Mokroluh
	10:30 h	SB Vyšná Voľa, Rokyty
	17:00 h	Vianočný koncert, kostol v Richvalde
Silvester 31. 12.	15:30 h	SB Mokroluh, Lukavica
	17:00 h	SB Bardejov, Rokyty, Vyšná Voľa
Nový rok 1. 1.	00:05 h	Novoročné modlitby, Bardejov - kostol
	9:00 h	SB Bardejov, Lukavica, Mokroluh
	10:30 h	SB Vyšná Voľa, Rokyty
	17:00 h	Večerné SB, Bardejov - kostol

NA VYDANIE BARDEJOVSKÉHO PRAMEŇA PRISPELI:

5,00 € | Bardejov – ses. Pangracová, ses. Sykáčková, ses. Zemanová-Löster, rod. Oždániova; Lukavica – ses. Sabolová; Lukov – rod. Rohalova; Mokroluh – ses. Harvilková, Rokyty – rod. Vantova

10,00 € | Bardejov – ses. Vantová, rod. Kendrova, rod. Slančova; Bartošovce – manželka Tomášovi; Kobyly – ses. Gregová; Lukavica – ses. Paňková, ses. Voľanská, br. Kotuľa, manželka Hankovská,

rod. Adamuvova; Mokroluh – br. Baran, rod. Holpítova; Vyšná Voľa – ses. Boguská, rod. Guľova a rod. Šoltésova

15,00 € | Bardejov – rod. Tyrpákova

20,00 € | Bardejov – ses. Šimová, rod. Bogolova, rod. Hlavinkova; Lukavica – ses. Vantová; Vyšná Voľa – ses. Šoltésová

25,00 € | Bardejov – rod. Lukáčova

50,00 € | Lukavica – rod. Riznerova

Spolu: 370,00 €

keď si číta tvoje modlitby,
svieti Mu na ne luster z hviezd.
archanjeli mu rozkladajú
červený koberec po mliečnej dráhe
a na jeho konci
očakáva teba.
trónna miestnosť
osvetlená miliónmi svetlušiek
a najviac sa teší zo svetla tvojích očí.
volá ťa SLNCE MOJE
aj keď stvoril to ozajstné.